

CHANGING DENOTATIONS OF SELECTED SLOVENIAN CHORONYMS

SPREMINJANJE DENOTATA IZBRANIH SLOVENSКИH POKRAJINSКИH IMEN

Matjaž Geršič

JERENJA FRIDL

The boundary stone between Styria and Carniola along the main road
from Ljubljana to Celje.
Mejni kamen med Štajersko in Kranjsko na magistralni cesti med Ljubljano in Celjem.

Changing denotations of selected Slovenian choronyms

DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS.4600>

UDC: 91:81'373.21(497.4)

COBISS: 1.01

ABSTRACT: This article discusses changes in the territory identified by individual choronyms, or regional toponyms. The most frequent choronyms listed by respondents include the names of Austria-Hungarian lands and their parts, which in the past referred to precisely delineated administrative units. Today their borders are largely impossible to define, but they can be determined using cognitive maps and geographic information systems. The findings presented in this article show that the denotation of these names has changed over time and that in the case of informal names it is not clearly defined.

KEYWORDS: geography, region, choronym, onomastics, Slovenia

The article was submitted for publication on July 13th, 2016

ADDRESS:

Matjaž Geršič, Ph.D.

Anton Melik Geographical Institute

Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts

Gosposka ulica 13, SI – 1000 Ljubljana, Slovenia

E-mail: mgersic@zrc-sazu.si

1 Introduction

One of the features of a standardized written language is that it changes over time because it is a living structure subject to change (Smole 2004). Changes within a language should not be understood only in the sense of changes in grammatical rules, in how certain words are written, and in linguistic style, because the meaning of an individual word may also change. In terms of such changes, geographical names are no exception.

Such names only constitute a special linguistic category in terms of how they are written and the fact that they do not have a general meaning and only serve to identify unrepeatable realities (Snoj 2009). In addition, they are special because they are considered the oldest testimony of the Slovenian language (Pogorelec 2011). One of the main features of proper nouns is reflected in the object of naming, which proves to be denotative: the meaning must be known to both the creator and the addressee. Without this, the name does not mean anything (Šimunović 2009). The denotation of geographical names also includes the extent or delimitation of the named object.

Geographical names can be divided into several types: microtoponyms, oronyms (mountain names), hydronyms (water names), toponyms, the names of countries, and so on. A special category within this typology also includes choronyms, or names of regions. In terms of their definition, these names are somewhat more complex because the definition of the notion of a region is not entirely uniform, neither in geography nor in related disciplines. In addition, individuals also perceive this concept in a somewhat idiosyncratic manner.

This article conceives of a region as an area with an idiosyncratic mix of natural and social elements that make it different from neighboring regions and that has a proper name or is perceived as a region and is identified with by its residents. With regard to changes in geographical names over time, one also needs to highlight the changes in the spatial extent of the named elements or their denotations.

In their onomastic studies, geographers largely focus on foreign geographical names (Kladnik 2007, 2009; Crljenko 2014) and on geographical names as levers of political power (Kladnik and Pipan 2008; Urbanc and Gabrovec 2005).

The main research issue discussed in this article is how the denotation of selected Slovenian choronyms has changed over time.

2 Methods

Maps are among the most commonly used means for presenting geographical names (Peršolja 2003), and they can be divided by content and scale (Vrišer 2002). Regardless of the map scale and type, and in addition to mathematical, natural-geography, and social-geography cartographic elements, »other« elements also form an important part of modern maps, the most important of which are various geographical names (Vrišer 2002). They are vital for understanding a specific region, and they also place a considerable burden on the map from the technical and visual viewpoints. They take up a great deal of space, often to the detriment of other cartographic designations that must be omitted. Cartographers have dealt with this challenge in different ways in the past (Gašperič 2007). Geographical names must be written out in a legible, comprehensive, and aesthetic manner, they must be properly distributed, and so on. A map that has too many names is difficult to read and other topographic designations on it may be neglected (Vrišer 2002). Maps are among the most frequently used means for presenting geographical names, but due to generalization and technical restrictions they do not include all of the geographical names in a specific region (Peršolja 2003).

A detailed study hence requires a broader selection of geographical name sources. Even the oldest explorers of geographical names also collected data in the field. In the past, fieldwork actually constituted the basic data source. It continues to be vital especially in dialectology studies (Klinar et al. 2012; Klinar and Geršič 2015) and some other onomastics studies in Slovenia (e.g., Furlan and Kladnik 2008) and abroad (e.g., Senft 2008). Field research on geographical names is also promoted by the linguistic community (Šivic-Dular 2014; Möller 2015), and thus this data-collection method was also selected for studying the choronyms in this article. In order to reach as many residents in an individual region as possible, the names were collected with a survey. Questionnaires were sent out to five thousand respondents. The sample selected from the Central Population Register (CPR) was prepared by the Slovenian Statistical Office. The respondents,

who were between seventeen and seventy-five years old, were selected randomly. To facilitate data processing, Slovenia was divided into east and west, and 2,500 questionnaires were sent to each half. Eastern Slovenia included the Carinthia, Savinja, Central Sava, Lower Sava, Drava, Mura, and Southeast Slovenia statistical regions, and western Slovenia covered the Upper Carniola, Gorizia, Coastal–Karst, Inner Carniola–Karst, and Central Slovenia statistical regions.

In addition to generally known types of survey questions, the questionnaires in this survey also included instructions for creating cognitive maps.

2.1 Cognitive maps

»A cognitive map is a technique used for obtaining a picture of spatial relations and environmental characteristics and people's views on them« (Polič 2002, 39), or a cognitive concept of the information that individuals have about a specific environment (Golledge and Stimson 1997). These types of maps began to be used in the 1960s for analyzing structural and identity elements in the environment (Lynch 1960). They can also serve as a means for obtaining data important for spatial planning (Polič 2002). One distinguishes between individual drawing of cognitive maps and drawing done in groups at workshops (Golobič 2006). In an individual's imagination, the map is created slowly, depending on the environment and the individual's experience and educational background (Kaplan, Kaplan and Ryan 1998). There is no perfect cognitive map. Each contains information relevant for whoever draws such a map (Polič 2002). Therefore, the information on it is usually considerably simplified (Polič 2002) because it is the result of the individual's desires and imagination (Kos 2002). A cognitive map is a product of one's thoughts and, as such, it is invisible to others. One way to communicate the content of a cognitive map is drawing (Polič 2002). Golobič (2006, 161) refers to this type of information acquisition as graphic surveying.

Polič (2002, 38) lists the following five cognitive map types: 1) Lynch-type cognitive maps, 2) social-spatial forms, 3) mental maps, 4) personality constructs and distance estimation, and 5) multidimensional scaling.

With the first map type, respondents are first offered individual existing symbols or an outline of the area. They can draw paths, borders, and other landscape elements in it. The results obtained can be compared in terms of various respondent characteristics (Polič 2002; Staut, Kovačič and Ogrin 2007). Drawing these types of maps presupposes that the respondents are able to adjust the ratios between the points presented and the points on the map, can minimize a large space, can create geometric projections, and are familiar with cartographic symbols (Levy-Leboyer 1982, cited in Polič 2002). In some way, the first three assumptions could also be described as the ability to georeference the conditions in the environment onto the cognitive map.

Social-spatial forms are more structured forms of cognitive maps. Respondents are asked to delimit an area on the map that they consider their own, that they like, and so on (Polič 2002).

Mental maps are indirect cognitive maps, in which respondents rank a specific element according to a selected characteristic (Polič 2002).

Personality constructs are the result of the analysis of comprehensive networks that respondents create by arranging selected phenomena and establishing differences between them.

The last type of cognitive map listed makes it possible to establish subjective distances between places (Polič 2002).

Cognitive maps play an important role in geography. Studying cognitive maps was given a special place in the 1960s with the establishment of behavioral geography; cognitive maps were one of its main methods (Klemenčič 2002).

Respondents were given an A3 1:650,000 map of Slovenia as the basis for their graphic expression. The map contained the national border, major towns (Ajdovščina, Bovec, Celje, Črnomelj, Idrija, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kamnik, Koper, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo Mesto, Postojna, Ptuj, Ravne na Koroškem, Ribnica, Rogaška Slatina, and Velenje), the basic river network, and Mount Triglav as the highest Slovenian mountain.

Respondents were asked to draw or delimit the Slovenian regions and name them. They were given the following instructions: »Draw the Slovenian regions that you know on the map« and »Name each region drawn.«

The cognitive maps created, which contained both the regions' borders and names, were first scanned and then digitized. Digitization was carried out manually: the demarcated areas were copied into a geographic information system. The data obtained and the thematic maps were analyzed using ArcMap 10.3.1. The following operations were used: 1) Polygon to Raster, 2) Zonal Statistics – Sum, 3) Zonal Statistics – Majority, 4) Zonal Statistics – Variety, 5) and Raster Calculator – Divide/Sum/Minus.

3 Results

The questionnaires were completed by 12.7% of those they were sent to. The number of completed questionnaires obtained from western Slovenia was 309 and the number from eastern Slovenia was 326. However, not all of the questionnaires returned contained a cognitive map made in line with the instructions. Individual cognitive maps were missing some elements. Therefore, all of the cognitive maps received were divided into four groups: those containing the borders and names of regions, those containing only one of these two categories, questionnaires without a cognitive map, and cognitive maps containing elements that were not requested in the instructions (these were classified under »Other«).

The respondents from western Slovenia delimited a total of 2,027 areas and those from eastern Slovenia delimited 2,147. An average respondent divided Slovenia into nine to ten regions. In the calculations, all of the areas were taken into account, including those not named by the respondents. There were 283 (7.5%) unnamed areas on all of the maps, and 3,769 areas had names ascribed to them. A total of 170 versions

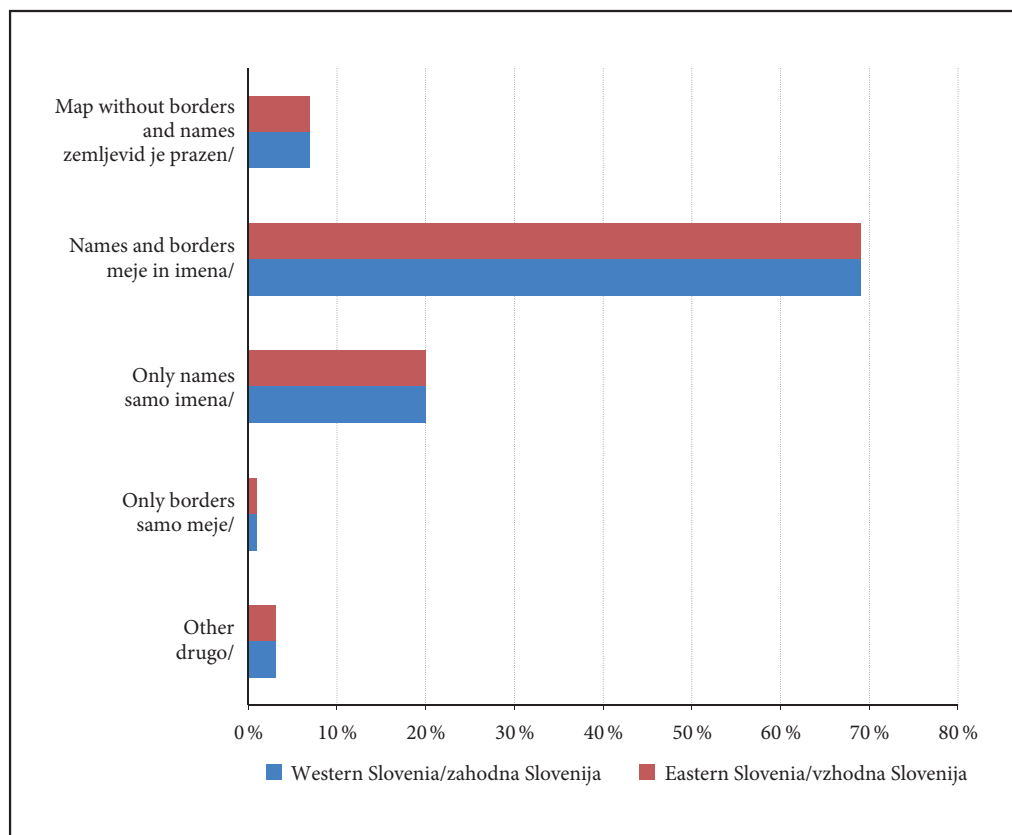

Figure 1: Share of individual map categories.

of regional names were identified. To simplify the analysis, some names were combined into the same name category (e.g., *Prekmurje* and *Prekmurska* 'Prekmurje', *Zasavje* and *Zasavska* 'Central Sava region', and *Savinjska dolina* and *dolina Savinje* 'Savinja Valley'). The most frequent names provided for regions included *Gorenjska* 'Upper Carniola', *Dolenjska* 'Lower Carniola', *Koroška* 'Carinthia', *Štajerska* 'Styria', *Prekmurje/Prekmurska* 'Prekmurje', *Primorska* 'Littoral', and *Notranjska* 'Inner Carniola' (Table 1).

Table 1: The most frequently drawn and named regions on the cognitive map.

Choronym	Western Slovenia	Eastern Slovenia	Total
<i>Gorenjska</i> 'Upper Carniola'	200	205	405
<i>Dolenjska</i> 'Lower Carniola'	198	189	387
<i>Koroška</i> 'Carinthia'	176	199	375
<i>Štajerska</i> 'Styria'	188	178	366
<i>Prekmurje/Prekmurska</i> 'Prekmurje'	182	172	354
<i>Primorska</i> 'Littoral'	185	166	351
<i>Notranjska</i> 'Inner Carniola'	171	172	343
Total	1,300	1,281	2,581

The greatest difference in the names of regions among the respondents from eastern and western Slovenia was for the names for the Sava Valley and Carinthia. Choronyms for both of these were used by several respondents from eastern Slovenia. Compared to those from western Slovenia, among the respondents from eastern Slovenia the names for *Prelekija* and the *Savinja Valley* stand out, whereas the *Littoral* and *White Carniola* stand out among the respondents from western Slovenia. More precise ratios for the names where the difference between both parts of Slovenia is ten or more are presented in Table 2.

Table 2: Differences in the frequency of named regions by respondents' place of residence

Choronyms	Place of residence		Difference
	Western Slovenia	Eastern Slovenia	
<i>Primorska</i> 'Littoral'	185	166	19
<i>Bela krajina</i> 'White Carniola'	83	67	16
<i>Štajerska</i> 'Styria'	188	178	10
<i>Prekmurje/Prekmurska</i> 'Prekmurje'	182	172	10
<i>Ljubljanska pokrajina</i> 'Ljubljana region'	21	11	10
<i>Podravje/Podravska</i> 'Drava Valley'	14	25	-11
<i>Goriška/Goriško</i> 'Gorizia region'	34	48	-14
<i>Obalno kraška (Obala-Kras)</i> 'Coastal-Karst region'	5	19	-14
Not given	133	150	-17
<i>Pomurje/Pomurska</i> 'Mura Valley'	16	35	-19
<i>Savinjska</i> 'Savinja region'	18	38	-20
<i>Prelekija</i>	11	31	-20
<i>Koroška</i> 'Carinthia'	176	199	-23
<i>Posavje/Posavska</i> 'Sava Valley'	27	50	-23

Among all the named areas, the predominant names were isolated (by taking into account their absolute value), after which the named areas were delimited using geographic information systems, resulting in eight predominant regions (Figure 2).

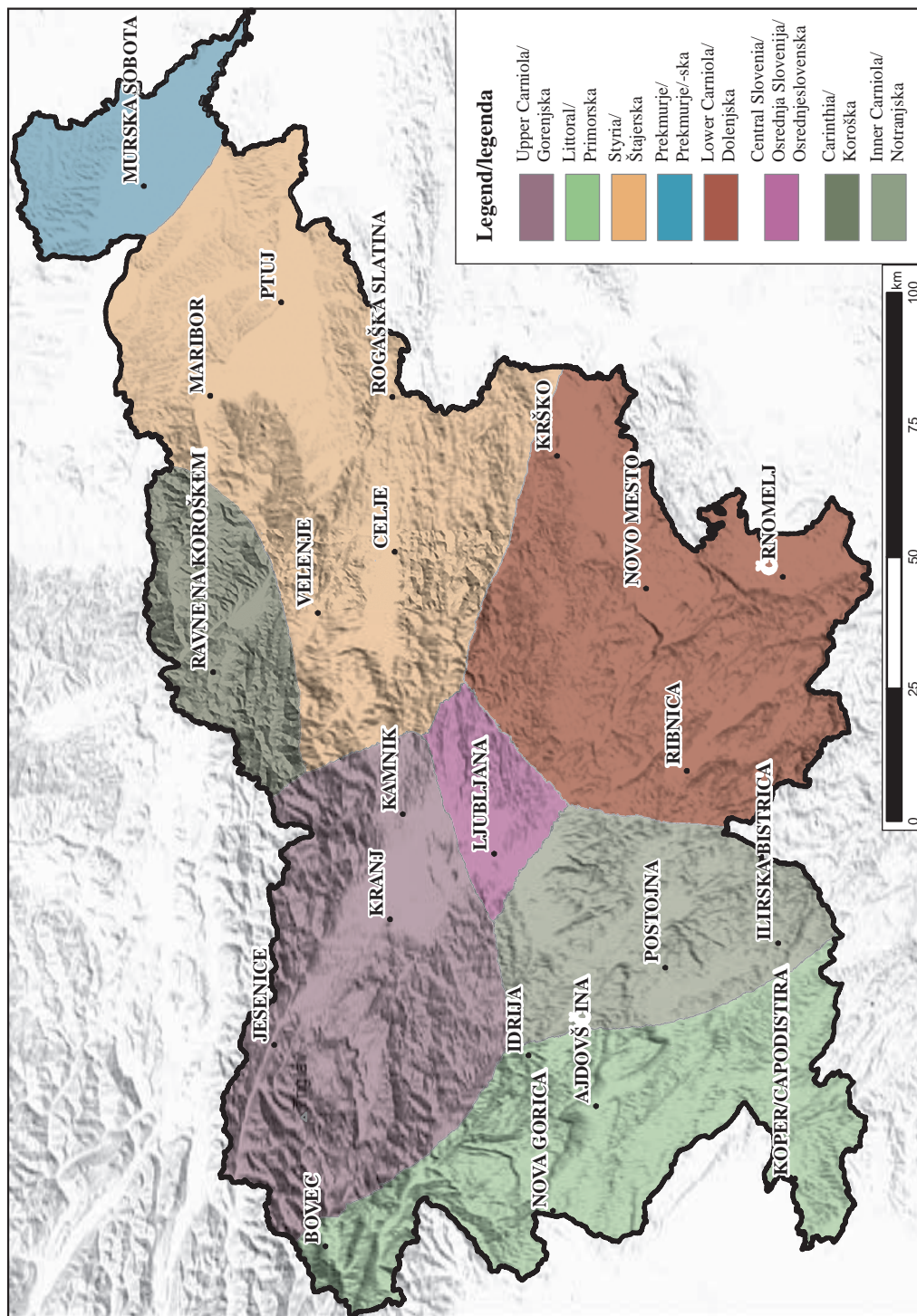

Figure 2: The most frequently named Slovenian regions and their delimitations.

4 Discussion

It can be established that the names based on the former Austrian lands and their components clearly predominate; the only exception is the area between Ljubljana and Vrhnika, which according to the majority of respondents should constitute a separate region (in terms of its name).

In certain places, the borders of the former lands differ significantly from the extent of the current regions with the same name as defined through the cognitive maps and geographic information systems.

Considering that the names of the former Austrian lands and their parts predominate in the respondents' consciousness, they serve as an excellent example for determining the changes in their denotations. Under Austria-Hungary, these names were used for precisely delimited regions, whereas today, with only a few exceptions (the Upper Carniola, Carinthia, and Gorizia statistical regions), one could hardly speak of any official delimitation using these names.

The choronyms for Carinthia, Upper Carniola, Lower Carniola, Inner Carniola, Styria, and Prekmurje were used to analyze changes and to compare the areas that they referred to in the past and present. The current municipalities were selected as the basic spatial unit.

In the case of Carinthia, the former Austrian land in Austria-Hungary covered the current municipalities of Črna na Koroškem, Jezersko, Mežica, Prevalje, and Ravne na Koroškem, and the northwestern part of the Municipality of Dravograd. The current Carinthia Statistical Region covers all of these municipalities except Jezersko, plus the municipalities of Mislinja, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec, and Vuzenica. Carinthia, as delimited by the respondents on their cognitive maps, slightly deviates from the actual extent of the statistical region. Except for the Municipality of Mislinja, it involves a slightly larger area than the statistical region because the respondents also included the northeastern part of the Municipality of Solčava, the northern edges of the municipalities of Ljubno, Luče, and Šoštanj, and the northwestern parts of the municipalities of Lovrenc na Pohorju and Selnica ob Dravi in it. As already mentioned, the only exception is the Municipality of Mislinja, the southern part of which was defined as being part of Styria by the majority of respondents.

The second case had to do with Upper Carniola, which was not a separate land under Austria-Hungary, but part of Carniola.

Under Austria-Hungary, Upper Carniola included the territory of the current municipalities of Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Domžale, Gorenja Vas–Poljane, Gorje, Jesenice, Kamnik, Komenda, Kranj, Kranjska Gora, Ljubljana, Lukovica, Medvode, Moravče, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Vodice, Zagorje ob Savi, Železniki, and Žirovnica. In addition, it included the northern part of the Municipality of Dol pri Ljubljani, the northwestern part of the Municipality of Litija, the extreme northwestern part of the Municipality of Trbovlje, the extreme east of the Municipality of Cerklje na Gorenjskem, the majority of the Municipality of Dobrova–Polhov Gradec, the extreme northwest of the Municipality of Žiri, and the Italian ward of Fusine in Valromana, which is not part of Slovenia, but once belonged to Carniola (i.e., Upper Carniola). The territory of the statistical region of the same name is significantly smaller. It is composed of only sixteen municipalities described above and the Municipality of Jezersko, which belonged to Carinthia under Austria-Hungary. However, in people's minds the territory of Upper Carniola is more different yet. In the west, it extends to the eastern edges of the municipalities of Bovec, Kobarid, and Tolmin, and also includes the entire Municipality of Cerklje na Gorenjskem, and in the east it covers the western parts of the municipalities of Gornji Grad, Luče, and Solčava. In addition to the municipalities within the Upper Carniola Statistical Region, it also covers the majority of the Municipality of Kamnik, the northern part of the Municipality of Dobrova–Polhov Gradec, the municipalities of Komenda, Medvode, Mengeš, and Vodice, and parts of the municipalities of Domžale and Lukovica. Compared to the Upper Carniola of 1914, Upper Carniola as perceived by the respondents has acquired some additional territory to the east and west, and lost territory to the south and southeast.

The changes in the denotation of other identified names can only be established based on their extent under Austria-Hungary and the respondents' delimitations. The fewest changes can be determined in the case of Prekmurje. The fact that the border between two regions runs along a river is clearly a stronger delimiting factor than a border running along mountain ridges, even though mountains are more difficult to pass through. The greatest changes were determined in the case of Styria. The present name refers to a smaller territory than it used to in the past. Changes are especially visible in the northwestern part of the region, to which Carinthian identity spread. Namely, the respondents placed the municipalities of Muta, Podvelka,

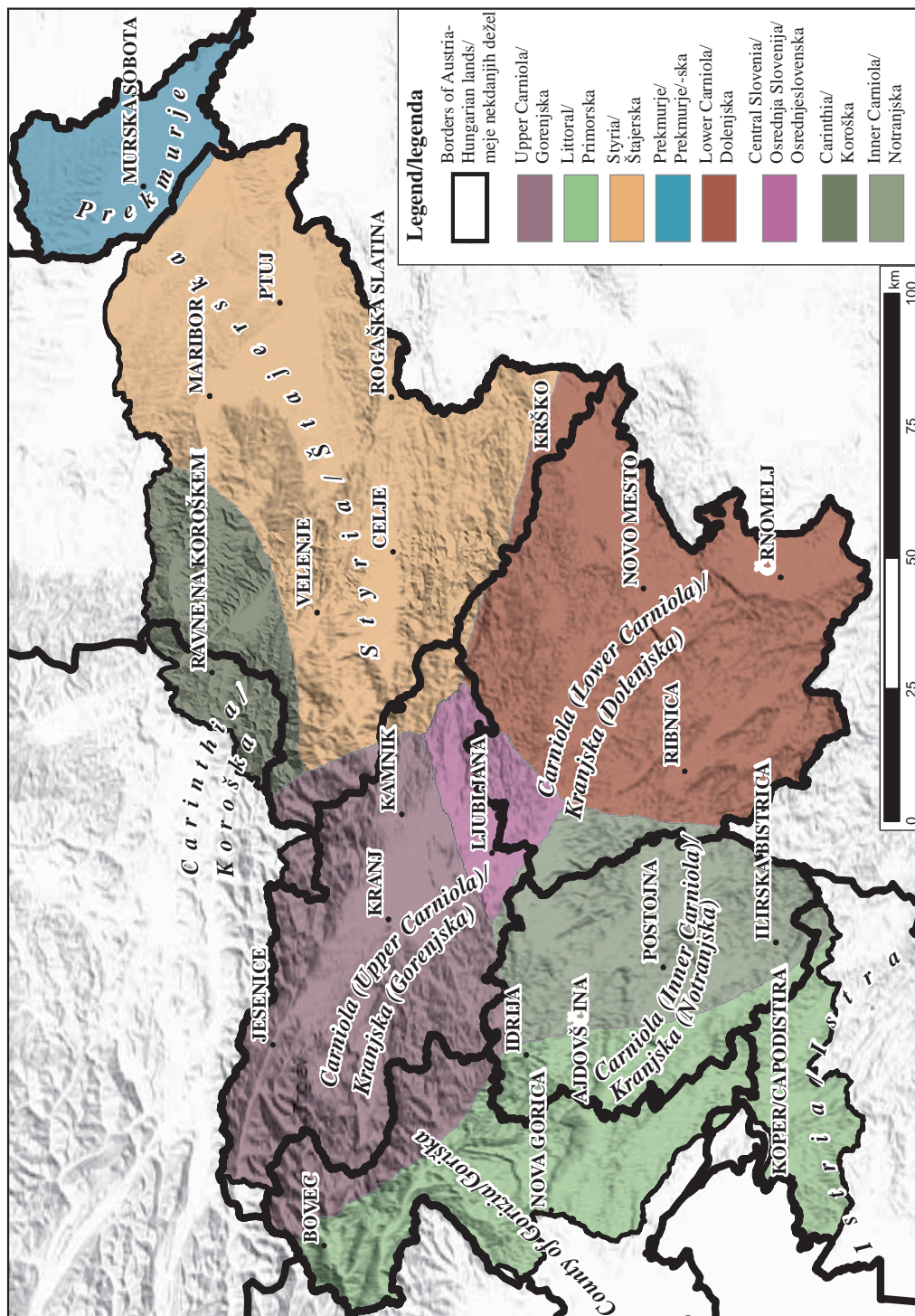

Figure 3: Comparing the past and present extent of regions bearing the same name.

Figure 4: Various delimitations of Carinthia.

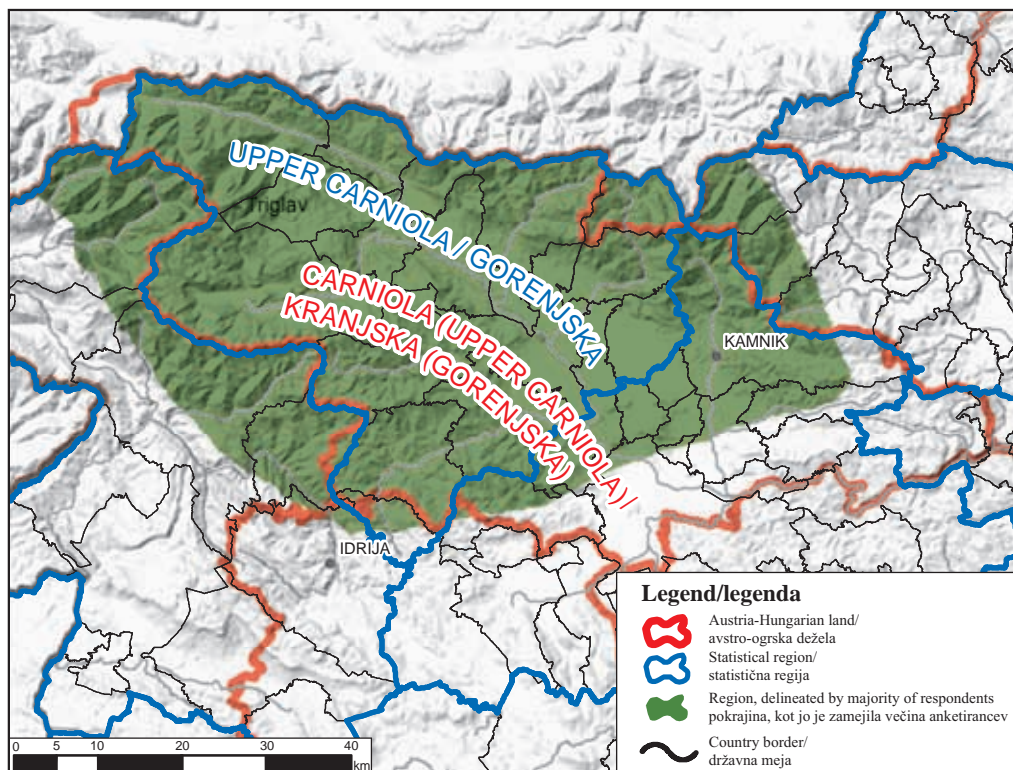

Figure 5: Various delimitations of Upper Carniola.

Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec, and Vuzenica, and parts of the municipalities of Ljubno, Lovrenc na Pohorju, Luče, Mislinja, Selnica ob Dravi, Solčava, and Šoštanj, which used to belong to Styria, under Carinthia; part of the Municipality of Dravograd already belonged to Carinthia under Austria-Hungary. The respondents ascribed part of the Municipality of Solčava to Upper Carniola, as well as parts of the municipalities of Gornji Grad and Luče, which used to belong to Styria. The designation »Styria,« however, spread to the territory of the former Upper Carniola in the municipalities of Kamnik, Lukovica, Trbovlje, and Zagorje ob Savi. Minor changes can also be observed on the border between Styria and Lower Carniola. Parts of the municipalities of Hrastnik and Trbovlje, which used to belong to Lower Carniola, are now identified as being part of Styria, whereas Lower Carniolan identity spread to the territory of the former Styria along the lower reaches of the Sava River in the municipalities of Brežice, Krško, and Sevnica.

Lower Carniola once also included parts of the municipalities of Grosuplje, Litija, Ljubljana, Škofljica, and Šmartno pri Litiji, which the respondents placed under Central Slovenia, as well as parts of the municipalities of Brezovica, Grosuplje, Ig, Ljubljana, Loški Potok, Škofljica, Sodražica, and Velike Lašče, which the respondents identified as part of Inner Carniola. Inner Carniola thus moved slightly towards the east, whereas the respondents defined some Inner Carniolan municipalities on the region's western edges as being part of the Littoral. These included the municipalities of Ajdovščina, Divača, Idrija, Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Sežana, and Vipava.

In conclusion, the names *Osrednja Slovenija* or *Osrednjeslovenska* 'Central Slovenia' and *Primorska* 'Littoral' should be mentioned. The former refers to the area around the Slovenian capital and the latter roughly combines the territories of the former Gorizia region, Istria, and Trieste, or the former Austrian Littoral, parts of which are now part of Slovenia. The name *Primorska* 'Littoral' most definitely also became established because it referred to the territory west of the Rapallo border, which cut it off from the bulk of Slovenian ethnic territory, and because of the local population's struggle against Fascism during the inter-war period (Kacin Wohinz 2005).

5 Conclusion

A proper noun's referential nature is what makes it different from any other signifier, which means that it cannot be replaced by any series of descriptions. Proper nouns and hence also geographical names perform a fairly simple language function: they ensure identity over time (Kripke 2000).

As part of geographical names, choronyms are a relatively complex object of study; this is due to their complex philosophical basis on the one hand, and, on the other hand, regional diversity (Ciglič and Perko 2013) and the non-uniform definition of the notion of a region (Gams 2007). It can be established that Kripke's thesis does not apply in this case; with selected choronyms, identity has not been fully preserved over time, but instead has partly changed in spatial terms.

This research showed that, among various choronyms, the names of the former Austrian lands and their component parts are most deeply rooted in people's consciousness.

A comparison of the extent of territory that carried a name in the past and still carries it in the present, either as an administrative unit (using the example of two statistical regions) or an informal region, shows that it has changed. Hence, one of the basic features of choronyms is that their denotation changes over time.

Another feature of choronyms is that their denotation is not clearly defined when speaking of choronyms that do not identify a specific region in the sense of an administrative or other administratively defined unit.

Determining the extent or denotation of individual choronyms is important primarily due to regional identity, which can be mirrored in different ways, such as in brand names or the names of businesses. Using the methodology presented, the geographical origin of a specific product can be established with great certainty, whereby a choronym can be added to a common noun as a left attribute, such as »Carinthian honey,« even if the bees foraged around Selnica ob Dravi, which belonged to Styria under Austria-Hungary.

6 References

- Ciglič, R., Perko, D. 2013: Europe's landscape hotspots. *Acta geographica Slovenica* 53-1. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS53106>
- Crljenko, I. 2014: Some older sources for Croatian exonym analysis. *Acta geographica Slovenica* 54-1. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS54105>
- Furlan, M., Kladnik, D. 2008: Krotnik, Krotnjek, Krotnjak, Korenščica ali Potok. *Geografski vestnik* 80-1.
- Gams, I. 2007: Pokrajina, krajina in regija v luči Geografskega terminološkega slovarja. *Dela* 28.
- Gašperič, P. 2007: Cartographic images of Slovenia through time. *Acta geographica Slovenica* 47-2. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS47205>
- Golledge, R. G., Stimson, R. J. 1997: *Spatial behavior : a geographic perspective*. New York, London.
- Golobič, M. 2006: Kartiranje normativnega znanja: spoznavni zemljevidi in GIS. *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2005–2006*. Ljubljana.
- Kacin Wohinz, M. 2005: *Slovenci zunaj jugoslovanske države. Slovenska novejša zgodovina 1848-1992*. Ljubljana.
- Kladnik, D. 2007: Characteristics of exonym use in selected European languages. *Acta geographica Slovenica* 47-2. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS47203>
- Kladnik, D. 2009: Semantic Demarcation of the Concepts of Endonym and Exonym. *Acta geographica Slovenica* 49-2. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS49206>
- Kladnik, D., Pipan, P. 2008: Bay of Piran or Bay of Savudrija? *Acta geographica Slovenica* 48-1. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS48103>
- Klemenčič, M. M. 2002: *Miselna slika pokrajin. Spoznavni zemljevid Slovenije*. Ljubljana.
- Klinar, K., Geršič, M. 2014: Traditional house names as part of cultural heritage. *Acta geographica Slovenica*, 54-2. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS54409>
- Klinar, K., Škofic, J., Šekli, M., Piko-Rustia, M. 2012: *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen: Projekt FLU-LED v okviru Operativnega programa Slovenija–Avstrija 2007–2013*. Jesenice.
- Kos, D. 2002: *Množenje prostorskih podob. Spoznavni zemljevid Slovenije*. Ljubljana.
- Kripke, S. A. 2000: *Imenovanje in nujnost*. Ljubljana.
- Lévy-Leboyer, C. 1982: *Psychology and environment*. Beverly Hills.
- Lynch, K. 1960: *The image of the city*. Cambridge, Mas, London.
- Möller, L., 2015. *Clarens, Južna Afrika, osebni vir*.
- Peršolja, B. 2003: Pot zemljepisnega imena od nastanka do uporabe. *Geografski vestnik* 75-2.
- Pogorelec, B. 2011: *Zgodovina slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana.
- Polič, M. 2002: *Doumevanje okolja. Spoznavni zemljevid Slovenije*. Ljubljana.
- Senft, G. 2008: Landscape terms and place names in the Trobriand Islands – the Kaile'una subset. *Language Sciences* 30-2/3. DOI: dx.doi.org/10.1016/j.langsci.2006.12.001
- Smole, V. 2004: Nekaj resnic in zmot o narečjih v Sloveniji danes. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem*. Ljubljana.
- Snoj, M. 2009: *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana.
- Staut, M., Kovačič, G., Ogrin, D. 2007: The spatial cognition of Mediterranean in Slovenia: (In)consistency between perception and physical definitions. *Acta geographica Slovenica* 47-1. DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS47105>
- Šimunović, P. 2009: *Uvod u hrvatsko imenoslovje*. Zagreb.
- Šivic-Dular, A., 2015. *Ljubljana, Slovenija, osebni vir*.
- Urbanc, M., Gabrovec, M. 2002: Krajevna imena: poligon za dokazovanje moči in odraz lokalne identitete. *Geografski vestnik* 77-2.
- Vrišer, I. 2002. *Uvod v geografijo*. Ljubljana.

Spreminjanje denotata izbranih slovenskih pokrajinskih imen

DOI: <http://dx.doi.org/10.3986/AGS.4600>

UDK: 91:81'373.21(497.4)

COBISS: 1.01

IZVLEČEK: V članku je obravnavano spreminjanje obsega ozemlja, ki ga identificira posamezno pokrajinsko ime. Najpogostejša pokrajinska imena, ki jih navajajo anketiranci, so imena avstro-ogrskih dežel in njihovih delov, s katerimi so bile v preteklosti poimenovane natančno zamejene upravne enote, danes pa jim v večini primerov ne moremo določiti administrativnih meja, lahko pa jih določimo s pomočjo spoznavnih zemljevidov in geografskih informacijskih sistemov. Ugotovili smo, da se je denotat teh imen skozi čas spremenil in da v primeru neformalnega poimenovanja ni jasno določen.

KLJUČNE BESEDE: geografija, pokrajina, pokrajinsko ime, imenoslovje, Slovenija

Uredništvo je prejelo prispevek 13. junija 2016.

NASLOV:

dr. Matjaž Geršič

Geografski inštitut Antona Melika

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Gosposka ulica 13, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

E-naslov: mgersic@zrc-sazu.si

1 Uvod

Ena od lastnosti normiranega in zapisanega jezika je, da se skozi čas spreminja, saj je živa tvorba, ki je dovzetna za spremembe (Smole 2004). Sprememb v jeziku ne smemo razumeti le v smislu spreminjanja slovničnih pravil, zapisa posameznih besed in jezikovnega sloga, temveč se lahko spremeni tudi pomen posamezne besede. Kar se tiče spreminjanja, zemljepisna imena niso nobena izjema.

Posebna jezikovna kategorija so le z vidika načina zapisovanja in tega, da nimajo občega pomena ter služijo identifikaciji neponovljivih stvarnosti (Snoj 2009). Posebna so tudi zato, ker veljajo za najstarejše pričevalce slovenskega jezika (Pogorelec 2011). Ena od glavnih funkcij lastnih imen se kaže s predmetom poimenovanja, ki se izkazuje se denotativno (zaznamovalno). Pomen mora biti znan tako tvorcu kot naslovniku. Brez poznavanja pomena ime ne pomeni nič (Šimunović 2009). Del denotata pri zemljepisnih imenih je zagotovo tudi obseg oziroma zamejitev poimenovanega objekta.

Zemljepisna imena delimo v več tipov: ledinska, gorska, vodna, imena naselij, imena držav in tako naprej. V tej tipologiji so kot posebna kategorija zastopana tudi imena pokrajin oziroma pokrajinska imena. Ta so z vidika definicije nekoliko bolj zapletena, saj opredelitev pokrajine ni docela poenotena niti znotraj geografije niti pri sorodnih vedah. Na do določene mere svojski način pa pojem pokrajine dojemajo tudi posamezniki.

V prispevku pokrajino razumemo kot območje s svojskim prepletom naravnih in družbenih prvin, ki se zaradi teh lastnosti razlikuje od sosednjih pokrajin in ima lastno ime ali pa jo kot pokrajino dojemajo in se z njo poistovetijo njeni prebivalci. Pri spremembah zemljepisnih imen skozi čas je treba izpostaviti tudi spreminjanje prostorskega obsega poimenovanega, torej denotata.

Večinoma so predmet imenoslovnih raziskav pri geografi tuja zemljepisna imena (Kladnik 2007 in 2009; Črljenko 2014) in zemljepisna imena kot vzvod politične moči (Kladnik in Pipan 2008; Urbanc in Gabrovec 2005).

Temeljno raziskovalno vprašanje v pričujoči razpravi pa je, kako se je spreminjal denotat izbranih slovenskih pokrajinskih imen.

2 Metode

Med najbolj uveljavljenimi sredstvi za posredovanje zemljepisnih imen so zemljevidi (Peršolja 2003), ki jih delimo glede na vsebino in merilo (Vrišer 2002). Ne glede na merilo in vrsto zemljevidov so poleg matematičnih, naravnogeografskih in družbenogeografskih kartografskih prvin del sodobnih zemljevidov tudi tako imenovani ostali elementi, med katerimi so najpomembnejši različna zemljepisna imena (Vrišer 2002). Nujna so za razumevanje pokrajine, hkrati pa so za zemljevid s tehničnega in vizualnega gledišča precejšnje breme. Zavzemajo namreč veliko prostora, pogosto na račun izpuščanja drugih kartografskih znakov. S tem izzivom so se na različne načine spopadali kartografi že v preteklosti (Gašperič 2007). Zapisana morajo biti čitljivo, razumljivo in estetsko, biti morajo pravilno razporejena in podobno. Zemljevid, ki ima preveč imen, je nepregleden in so lahko na njem drugi topografski znaki zapostavljeni (Vrišer 2002). Čeprav so zemljevidi med najbolj uveljavljenimi sredstvi za posredovanje zemljepisnih imen, zaradi posploševanja in tehničnih omejitev ne vsebujejo vseh zemljepisnih imen v pokrajini (Peršolja 2003).

Poglobljena raziskava zato terja širši nabor virov zemljepisnih imen. Že najstarejši raziskovalci zemljepisnih imen so podatke zbirali tudi na terenu. V preteklosti je bilo terensko delo dejansko temeljni vir podatkov. Posebej pomembno je še vedno pri dialektoloških (Klinar s sod. 2012; Klinar in Geršič 2015) in nekaterih drugih imenoslovnih raziskavah pri nas (na primer Furlan in Kladnik 2008) in v tujini (na primer Senft 2008). Terensko raziskovanje zemljepisnih imen spodbuja tudi jezikoslovna stroka (Šivic-Dular 2014; Möller 2015), zato smo se za takšno metodo zbiranja odločili tudi pri raziskovanju pokrajinskih imen v tej raziskavi. Z željo doseči kar najširši krog prebivalcev posamezne pokrajine, smo zbiranje imen izvedli s pomočjo anketiranja. Ankete so bile poslane 5000 anketirancem. Vzorec, izbran iz Centralnega registra prebivalstva (CRP), je pripravil Statistični urad Republike Slovenije. Anketiranci v starosti med 15 in 75 let so bili izbrani naključno. Zaradi lažje obdelave podatkov smo Slovenijo razdelili na vzhodno in zahodno in na vsako območje poslali 2500 anket. V vzhodno Slovenijo smo vključili statistične regije koroško, savinjsko, zasavsko, spodnjeposavsko, podravsko, pomursko in jugovzhodno Slovenijo, v zahodno pa gorenjsko, goriško, obalno-kraško, notranjsko-kraško in osrednjeslovensko.

Poleg splošno znanih tipov anketnih vprašanj, iz katerih so bili sestavljeni tudi anketni vprašalniki v pričujoči raziskavi, so bila v njih tudi navodila za izdelavo spoznavnih zemljevidov.

2.1 O spoznavnih zemljevidih

»Spoznavni zemljevid je tehnika za ugotavljanje slike prostorskih odnosov in okoljskih značilnosti ter stališč do njih pri ljudeh« (Polič 2002, 39) oziroma miselna predstava podatkov, ki jih imajo posamezniki o določenem okolju (Golledge in Stimson 1997). Tovrstne zemljevide so začeli uporabljati v šestdesetih letih 20. stoletja za analizo strukture in identitetnih prvin v okolju (Lynch 1960). Lahko so tudi sredstvo za pridobivanje podatkov, pomembnih za načrtovanje v prostoru (Polič 2002). Razlikujemo med individualnim risanjem spoznavnih zemljevidov in skupinskim, ki poteka na delavnicah (Golobič 2006). V posameznikovi domišljiji zemljevid nastaja počasi in je odvisen od okolja ter posameznikovih izkušenj in izobrazbe (Kaplan, Kaplan in Ryan 1998). Popolnega spoznavnega zemljevida ni. Na vsakem so namreč podatki, pomembni za tistega, ki riše takšen zemljevid (Polič 2002). Zato so informacije na njem običajno precej poenostavljene (Polič 2002), saj so posledica posameznikovih želja in domišljije (Kos 2002). Spoznavni zemljevid je tvorba v naših mislih in kot tak sogovorniku neviden. Eden od načinov sporočanja vsebine spoznavnega zemljevida je risanje (Polič 2002). Golobičeva (2006, 161) tak način pridobivanja informacij označi za grafično anketiranje.

Polič (2002, 38) navaja pet različnih tipov spoznavnih zemljevidov. Razlikuje med:

- spoznavnimi zemljevidi Lynchevega tipa,
- družbeno-prostorskimi obrazci,
- miselnimi zemljevidi,
- osebnostnimi konstrukti ter presojo razdalj,
- večrazsežnostnega lestvičenja.

Pri prvem tipu zemljevidov anketirancu najprej ponudimo posamezna obstoječa znamenja ali obris območja. Na ta zemljevid lahko vrisuje poti, meje in druge pokrajinske prvine. Dobljene rezultate lahko medsebojno primerjamo glede na različne lastnosti anketirancev (Polič 2002; Staut, Kovačič in Ogrin 2007). Risanje takšnih zemljevidov predpostavlja anketirančevo možnost usklajevanja razmerja med zastopanimi točkami in točkami na zemljevidu, sposobnost pomanjšanja velikega prostora, možnost izdelave geometričnih projekcij in poznavanje kartografskih simbolov (Levy-Leboyer 1982; cv: Polič 2002). Prve tri predpostavke bi na nek način lahko označili tudi kot sposobnost georeferenciranja stanja iz okolja na spoznavni zemljevid.

Družbeno-prostorski obrazci so bolj strukturirana oblika spoznavnih zemljevidov. Anketiranci morajo na zemljevidu zamejiti območje, ki ga imajo za svojega, jim je všeč in podobno (Polič 2002).

Miselni zemljevidi so posredni spoznavni zemljevidi, pri katerih anketiranec razvrsti določeno prvino glede na neko lastnost (Polič 2002).

Osebnostni konstrukti so rezultati analize preglednih mrež, ki jih anketiranci sestavijo z razvrščanjem izbranih pojavov in ugotavljanjem razlik med njimi.

Zadnji tip spoznavnih zemljevidov omogoča ugotavljanje subjektivnih razdalj med kraji (Polič 2002).

V geografiji imajo spoznavni zemljevidi pomembno vlogo. Posebno mesto je raziskovanje spoznavnih zemljevidov dobilo v šestdesetih letih 20. stoletja z utemeljitvijo behavioristične geografije; spoznavni zemljevidi so bili namreč ena od njenih osrednjih metod (Klemenčič 2002).

Anketiranci so kot podlago za svoje grafično izražanje prejelji zemljevid Slovenije formata A3 in merila 1 : 650.000. Podlaga za spoznavni zemljevid je vsebovala državno mejo, večja mesta (Ajdovščina, Bovec, Celje, Črnomelj, Idrija, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kamnik, Koper/Capodistria, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Ravne na Koroškem, Ribnica, Rogaška Slatina in Velenje), osnovno rečno mrežo in Triglav kot najvišjo slovensko goro.

Anketiranci so morali narisati oziroma zamejiti slovenske pokrajine in jih poimenovati. Dobili so naslednji navodili: »Na zemljevid vrišite slovenske pokrajine, ki jih poznate« in »Vsako narisano pokrajino tudi poimenujte.«

Izdelane spoznavne zemljevide, ki so vsebovali tako meje pokrajin kot tudi imena, smo najprej skenirali in nato digitalizirali. Digitalizacija je potekalo ročno; poligone smo prerisali v geografski informacijski sistem. Analize pridobljenih podatkov in tematski zemljevidi so bili izvedeni s programsko opremo ArcMap 10.3.1. Uporabili smo naslednje operacije:

- pretvorba poligona v raster (Polygon to Raster),
- seštevanje množice prekrivajočih se rastrov (Zonal Statistics – Sum),
- iskanje najbolj pogoste vrednosti v množici prekrivajočih se rastrov (Zonal Statistics – Majority),
- štetje različnih vrednosti v množici prekrivajočih se rastrov (Zonal Statistics – Variety) in
- razne običajne matematične operacije z rastroi (Raster Calculator – Divide/Sum/Minus).

3 Rezultati

Na poslane anketne vprašalnike je odgovorilo 12,7 % naslovnikov. Iz zahodne Slovenije smo prejeli 309 izpolnjenih vprašalnikov, iz vzhodne pa 326. Vsi vrnjeni vprašalniki pa niso vsebovali spoznavnega zemljevida, narejenega skladno z navodili. Posameznim spoznavnim zemljevidom so namreč manjkali določeni elementi. Zato smo vse prejete spoznavne zemljevide razdelili v 4 skupine, takšne, ki vsebujejo meje in imena pokrajin, takšne, ki vsebujejo le eno izmed omenjenih kategorij, anketne vprašalnike brez narisane spoznavnega zemljevida ter spoznavne zemljevide z vrisanimi posameznimi elementi, ki jih v navodilih nismo zahtevali; takšne smo umestili v kategorijo drugo.

Slika 1: Delež posamezne kategorije zemljevidov.

Glej angleški del prispevka.

Anketiranci iz zahodne Slovenije so skupaj zamejili 2027 poligonov, iz vzhodne pa 2147. Povprečni anketiranec je Slovenijo razdelil na 9 do 10 pokrajin. Pri preračunavanju smo upoštevali vse poligone, tudi tiste, ki jih anketiranci niso poimenovali. Takšnih je bilo na vseh zemljevidih 283 (7,5 %), 3769 pa jih je imelo pripisana imena. Skupno smo identificirali 170 imenskih različic pokrajinskih imen. Zaradi lažje analize smo nekatere združili v skupno imensko kategorijo (na primer Prekmurje in Prekmurska, Zasavje in Zasavska, Savinjska dolina in dolina Savinje). Najpogosteje poimenovane pokrajine so Gorenjska, Dolenjska, Koroška, Štajerska, Prekmurje/Prekmurska, Primorska in Notranjska (preglednica 1).

Preglednica 1: Najpogostejše vrisane in poimenovane pokrajine na spoznavnem zemljevidu.

pokrajinsko ime	zahodna Slovenija	vzhodna Slovenija	skupaj
Gorenjska	200	205	405
Dolenjska	198	189	387
Koroška	176	199	375
Štajerska	188	178	366
Prekmurje/Prekmurska	182	172	354
Primorska	185	166	351
Notranjska	171	172	343
skupaj	1300	1281	2581

Največja razlika pri poimenovanjih pokrajin med anketiranci iz vzhodne in zahodne Slovenije je pri imenih Posavje/Posavska in Koroška. Obe pokrajinski imeni je navedlo več anketirancev iz vzhodne Slovenije.

Preglednica 2: Razlike med pogostostjo poimenovanih pokrajin glede na lokacijo bivanja anketiranca.

pokrajinsko ime	lokacija bivanja		razlika
	zahodna Slovenija	vzhodna Slovenija	
Primorska	185	166	19
Bela krajina	83	67	16
Štajerska	188	178	10
Prekmurje/Prekmurska	182	172	10
Ljubljanska pokrajina	21	11	10
Podravje/Podravska	14	25	-11
Goriška/Goriško	34	48	-14
Obalno kraška (Obala-Kras)	5	19	-14
ni podatka	133	150	-17
Pomurje/Pomurska	16	35	-19
Savinjska	18	38	-20
Prlekija	11	31	-20
Koroška	176	199	-23
Posavje/Posavska	27	50	-23

Pri anketirancih iz vzhodne Slovenije sta v primerjavi s tistimi iz zahodne izpostavljeni še imeni Prlekija in Savinjska, pri tistih iz zahodnega dela države pa Primorska in Bela krajina. Natančna razmerja pri imenih, kjer je razlika med obema deloma Slovenije deset ali več, so prikazana v preglednici 2.

Med vsemi poimenovanimi poligoni smo izločili prevladujoča poimenovanja (pri čemer upoštevamo absolutno vrednost), poimenovana ozemlja zamejili s pomočjo geografskih informacijskih sistemov in dobili osem izstopajočih pokrajin (slika 2).

Slika 2: Najpogostejše poimenovane slovenske pokrajine in njihova razmejitev.
Glej angleški del prispevka.

4 Razprava

Ugotavljamo, da nesporno prevladujejo poimenovanja po nekdanjih avstrijskih deželah in njihovih sestavnih delih; izjema je le območje med Ljubljano in Vrhniko, ki bi po mnenju večine anketirancev moralo biti (glede na poimenovanje) ločena pokrajina.

Meje nekdanjih dežel se ponekod precej razlikujejo od obsega istoimenskih sodobnih pokrajin, kot smo jih določili s spoznavnimi zemljevidi in geografskimi informacijskimi sistemi.

Slika 3: Primerjava obsega istoimenskih pokrajin v preteklosti in sodobnosti.
Glej angleški del prispevka.

Glede na to, da v zavesti prebivalcev kot pokrajinska imena prevladujejo imena nekdanjih avstrijskih dežel in njihovih delov, so le-ta odličen primer za ugotavljanje spremembe denotata. V času Avstroogrske so bile namreč s temi imeni poimenovane točno zamejene pokrajine, danes pa, z nekaterimi izjemami (gorenjska statistična regija, koroška statistična regija, goriška statistična regija), le stežka govorimo o uradni zamejitvi.

Za primer analize sprememb smo vzeli pokrajinska imena Koroška, Gorenjska, Dolenjska, Notranjska, Štajerska in Prekmurje ter jih primerjali z območji, ki se nanje navezujejo v preteklosti sodobnosti. Kot temeljno prostorsko enoto smo izbrali zdajšnje občine.

Na primeru Koroške je znotraj Republike Slovenije avstrijska dežela v času Avstro-ogrske obsegala zdajšnje občine Jezersko, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Črna na Koroškem in severozahodni del občine Dravograd. Sodobna koroška statistična regija obsega vse omenjene občine, z izjemo Jezerskega, ter še občine Slovenj Gradec, Mislinja, Ribnica na Pohorju, Vuzenica, Muta, Radlje ob Dravi in Podvelka. Koroška, kot so jo zamejili anketiranci na spoznavnih zemljevidih, malenkostno odstopa od obsega statistične regije. Z izjemo občine Mislinja gre za nekoliko večje območje kot pri statistični regiji. Vanjo namreč anketiranci uvrščajo še severovzhodni del občine Solčava, severne obronke občin Luče, Ljubno in Šoštanj ter severozahodna dela občin Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi; izjema, kot rečeno, je občina Mislinja, katere južni del je večina anketirancev označila kot del Štajerske.

Slika 4: Različne zamejitve Koroške.
Glej angleški del prispevka.

Drugi primer je Gorenjska, ki v času Avstro-Ogrske ni bila samostojna dežela, ampak del Kranjske.

Slika 5: Različne zamejitve Gorenjske.
Glej angleški del prispevka.

Gorenjska oziroma zgornji del Kranjske je v času Avstro-Ogrske obsegala območja zdajšnjih občin Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Domžale, Gorenja vas – Poljane, Gorje, Jesenice, Kamnik, Komenda, Kranj, Kranjska Gora, Ljubljana, Lukovica, Medvode, Moravče, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Vodice, Zagorje ob Savi, Železniki in Žirovnica. Poleg tega je h Gorenjski spadal tudi severni del občine Dol pri Ljubljani, severozahodni del občine Litija, skrajni severozahodni del občine Trbovlje, skrajni vzhodni del občine Cerkno, večji del občine Dobrova – Polhov Gradec, skrajni severozahodni del občine Žiri, zunanaj ozemlja Republike Slovenije pa je ostala občina Fužine (Bela Peč), ki je nekdanj pripadala Kranjski oziroma

Gorenjski. Območje, ki ga označuje istoimenska statistična regija, je precej manjše. Sestavlja ga le 16 od zgoraj navedenih občin ter občina Jezersko, katere ozemlje je v času Avstro-Ogrske pripadalo Koroški. V zavesti ljudi pa je obseg Gorenjske še nekoliko drugačen. Na zahodu sega na vzhodne obronke občin Bovec, Kobarid in Tolmin, vključuje tudi celotno občino Cerklje, na vzhodu pa zahodne dele občin Solčava, Luče in Gornji Grad. Poleg občin znotraj gorenjske statistične regije zajema še večji del občine Kamnik, severni del občine Dobrova – Polhov Gradec, celotne občine Medvode, Vodice, Komenda in Mengeš ter deli občin Domžale in Lukovica. Gorenjska, kot jo dojemajo anketiranci, je v primerjavo z Gorenjsko iz leta 1914 pridobila nekaj ozemlja v vzhodnem in zahodnem delu, izgubila pa ga je v južnem in jugovzhodnem delu.

Spremembo denotata ostalih identificiranih imen lahko ugotavljamo le na podlagi njihovega obsega v času Avstro-Ogrske ter zamejitve anketirancev. Ugotovimo lahko, da je najmanj sprememb pri Prekmurju. Očitno je v primeru, da meja med deželama teče po reki, ta okoliščina na nek način močnejši zamejitveni dejavnik kot pa meja potekajoča po gorskih grebenih, čeprav je gorski svet težje prehodan. Do največje spremembe pri opredeljevanju je prišlo pri Štajerski. Z imenom Štajerska se v sodobnosti označuje manjše območje kot nekoč. Spremembe so očitne predvsem v severozahodnem delu pokrajine, kamor se je razširila koroška identiteta. Anketiranci so namreč občine Slovenj Gradec, Vuzenica, Muta, Radlje ob Dravi, Podvelka, Ribnica na Pohorju ter dele občin Solčava, Luče, Ljubno, Šoštanj, Mislinja, Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi, ki so nekdanj pripadale Štajerski, označili s pokrajinskim imenom Koroška; del občine Dravograd je h Koroški spadal že v času Avstro-Ogrske. Del občine Solčava so anketiranci pripisali Gorenjski, prav tako dele občin Luče in Gornji Grad, ki sta bili del Štajerske. Se je pa poimenovanje Štajerska na ozemlje nekdanje Gorenjske razširilo na območjih občin Kamnik, Lukovica, Zagorje ob Savi in Trbovlje. Manjše spremembe so opazne tudi na meji med Štajersko in Dolenjsko. Del občin Trbovlje in Hrastnik, ki so spadale k Dolenjski, je zdaj označen kot Štajerska, medtem ko se je dolenjska identiteta razširila na ozemlje nekdanje Štajerske ob spodnjem toku Save, v občinah Krško, Sevnica in Brežice.

Nekdaj so k Dolenjski spadali tudi deli občin Škofljica, Ljubljana, Grosuplje, Šmartno pri Litiji in Litija, ki so jih anketiranci uvrstili v Osrednjo Slovenijo, ter deli občin Ig, Škofljica, Grosuplje, Velike Lašče, Sodražica, Loški potok, Ljubljana in Brezovica, ki so jih anketiranci označili kot del Notranjske. Ta se je tako pomaknila nekoliko proti vzhodu, medtem ko so nekatere notranjske občine na njenem zahodnem robu anketiranci opredelili kot del Primorske. Gre za občine Idrija, Ajdovščina, Vipava, Postojna, Divača, Sežana, Pivka in Ilirska Bistrica.

Na koncu omenimo še imeni Osrednja Slovenija oziroma Osrednjeslovenska ter Primorska. Prvo poimenuje območje okrog slovenskega glavnega mesta, drugo pa v grobem združuje ozemlja nekdanjih Goriške, Istre in Trsta oziroma Avstrijskega primorja, ki so na ozemlju Republike Slovenije. Zagotovo se je ime Primorska uveljavilo tudi zato, ker je bilo to ozemlje zahodno od Rapalske meje, ki ga je odrezala od matične domovine, in boja tamkaj živečega prebivalstva proti fašizmu med svetovnima vojnoma (Kacin Wohinz 2005).

5 Sklep

Tisto, zaradi česar lastno ime ni enakovredno vsakemu drugemu besednemu označevalcu, je dejstvo, da je njegova narava referenčna, kar pomeni, da ga ne more zamenjati nobena serija opisov. Lastno ime, torej tudi zemljepisno ime udejanja dokaj preprosto funkcijo jezika, namreč, zagotavljanje identitete skozi čas (Kripke 2000).

Pokrajinska imena kot del zemljepisnih imen so zaradi zapletenega filozofskega podstata na eni strani ter pokrajinske pestrosti (Ciglič in Perko 2013) in neenotne opredelitve pojma pokrajina (Gams 2007) na drugi razmeroma kompleksen in zapleten predmet raziskovanja. Ugotovimo lahko, da Kripkejeva teza v tem primeru ne zdrži; identiteta se pri izbranih pokrajinskih imenih namreč skozi čas ni v celoti ohranila, ampak se je prostorsko deloma spremenila.

V raziskavi smo ugotovili, da so v zavesti ljudi med pokrajinskimi imeni najbolj zakoreninjena imena nekdanjih avstrijskih dežel in njihovih sestavnih delov.

Če primerjamo obseg ozemlja, ki je bil z istim imenom poimenovan v preteklosti in sodobnosti, bodisi kot administrativno enoto (na primeru dveh statističnih regiji) bodisi kot neformalne pokrajine, lahko ugotovimo, da se je spremenil. Sklenemo lahko, da je ena od temeljnih značilnosti pokrajinskih imen ta, da se njihov denotat skozi zgodovino spreminja.

Druga lastnost pokrajinskih imen je, da njihov denotat ni jasno določen, če govorimo o pokrajinskih imenih, ki ne identificirajo pokrajine v smislu upravne ali druge administrativno določene enote.

Določanje obsega oziroma denotata posameznih pokrajinskih imen je pomembno predvsem zaradi pokrajinske identitete, ki se lahko zrcali na različne načine, na primer v blagovnih znamkah ali imenih podjetij. S pomočjo predstavljene metodologije lahko za nek izdelek z veliko gotovostjo določimo geografsko označbo ali poreklo in njegovemu občnemu imenu dodamo pokrajinsko ime, ki nastopa v vlogi levega prilastka, na primer: koroški med, četudi so se čebele pasle v okolici Selnice ob Dravi, ki je v Avstro-Ogrski spadala k Štajerski.

6 Literatura

Glej angleški del prispevka.